

Παγκόσμια κρίση και ΠΑΣΟΚ

του Νικ. Α. Γ. Λιναρδάτου

Πρίν από τριάντισι χρόνια η «Εστία» είχε δημοσιεύσει ένα κείμενό μου με την έπικεφαλίδα: «'Ανοιξιάτικο περιβόλι ή όμιλία Παπανδρέου». Τό έθυμήθηκα γιατί τόν τελευταίον καιρό αισθάνομαι ιδιαίτερα χαρούμενος πλανώμενος επί αρκετές ώρες σέ περιβόλια φθινοπωρινά όμως. 'Αρχίζουν τώρα νά πρασινίζουν' ύστερα από τήν καλοκαιρινή ξεραίλα και τά πρωτοβρόχια. Τόν 'Οκτώβρη στόν ιστοχώρο του ΠΑΣΟΚ είναι καταχωρισμένες 24 όμιλίες - συνεντεύξεις - δηλώσεις του προέδρου του. Μία κάθε εργάσιμη μέρα. Περιέχουν πολύ ύλικό γιά σχολιασμό. Σέ σημείο πού τελικά θά προκαλούσαν άνια. 'Υστερα οί περισσότερες από τίς εύκαιριακές είναι άνευθύνες και βαρετές. Τά ίδια και τά ίδια. 'Επαναλήψεις. 'Όλα στραβά κι άνάποδα σ' αύτήν τήν χώρα από τό 2004. 'Επιφυλάσσομαι λοιπόν και σχολιάζω όμιλίες του στή Βουλή. 'Αν τή σέβεται, θά πρέπει αύτά, τουλάχιστον, πού λέει εκεί, νά τά έννοει.

Προχωρώ μέ γενικές παρατηρήσεις: στήν άρχή. 'Εν συνεχεία θά σχολιάσω πρόσφατη όμιλία του κ. Γιώργου Α. Παπανδρέου στή Βουλή. Ξαφνικά έπήραν, πού λένε, τά μυαλά τους άέρα. Οί Πασόκοι μας. 'Εκμεταλλευόμενοι μία πρόσκαιρη κρίση τής παγκόσμιας οικονομίας, αναδύθηκαν πούροι σοσιαλιστές. Πρώτος, πρό μηνών, ό όρθόδοξος (παλιόπασοκικός) θεωρητικός τους: «Τίς τελευταίες τρεις δεκαετίες... κυριάρχησε... τό ιδεολόγημα και ή στρατηγική του Νεοφιλελευθερισμού, πού συμπυκνώθηκε στίς φράσεις "Ένας κόσμος. Μία άγορά. Μία ύπερδύναμη. Μία σκέψη" [...] "Όλοι πιά άνακαλύπτουν, έστω και καθυστερημένα, τή σοφία και τήν όξυδέρκεια του Μάρξ, του Κένυς, του Γκαλμπρείθ. [...] 'Από τήν πάλαι ποτέ θεοποιημένη και σήμερα άπαξιωμένη, άδιαφανή, λεηλατημένη και ρημαγμένη 'Αγορά, στήν άναγκαιότητα και τή χρησιμότητα του έγγυητικού, διαφανούς, παρεμβατικού και λυτρωτικού Κράτους». Κώστας Λαλιώτης. «Τά Νέα», 19-20 'Απριλίου. Λυτρωτικό τό Κράτος: μέ κεφαλαίο Κ. Γιά ποιόν; Πόσα έκατομμύρια έπληρώσαμε πρόστιμο γιά τό κτηματολόγιο; 'Υστερα Γκαλμπρείθ πλάι στόν Μάρξ και στόν Κένυς: πολύ δέν του πάει; 'Ασε πού συνύπαρξη Μάρξ και Κένυς, μαζί, παρέα, μόνο σάν σχήμα όξύμωρο μπορεί νά νοηθεί. Σάν συνέπεια συγχύσεως ιδεών.

'Η φιλελεύθερη καπιταλιστική οικονομία προχωρεί άκανόνιστα: καθ' όλην τήν Ιστορία τής δέκα θήματα μπροστά: ένα-δύο θήματα πίσω. 'Εδωσε πάντως φαί σέ έκατοντάδες έκατομμύρια άνθρώπους. Γιά τό σύγχρονο θήμα πίσω, τήν παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, γιά τά αίτιά τής γράφει ό καθηγητής κ. Ι. Στουρνάρας, πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Έμπειρογνωμόνων επί κυβερνήσεως Σημίτη: «Κατά τήν άποψη μου, ό καταλυτικός παράγων μεταξύ των άνωτέρω [αίτιών] ήταν ή χαλάρωση των έποπτικών κανόνων στίς ΗΠΑ μέ τήν τροποποίηση από του Κογκρέσσο τής νομοθεσίας του 1933 (Glass - Steagall Act), πού συνέβη τό 1999 (Gramm - Leach - Bliley Act). 'Ακολούθησε ή γενικότερη χαλάρωση των ρυθμιστικών κανόνων του χρηματοπιστωτικού συστήματος μέ τήν άνοχή τής Fed...» (Τό Βήμα, 5 'Οκτωβρίου). Μέ πρόεδρό τής τόν περιώνυμο Alan Greenspan. Μέ νόμο του Μπίλ Κλίντον: ό όποίος δύσκολα μπορεί νά χαρακτηριστεί νεοφιλελεύθερος: σχολιαστής 'Αμερικανός θά τόν έλεγε κεντροαριστερό. Τώρα ό Greenspan καταθέτοντας, πριν από μερικές ήμέρες στή Βουλή των 'Αντιπροσώπων, όμολόγησε πώς δέν είχε ύποψιαστεί τό μέγεθος τής έπικείμενης κρίσεως. Τέτοιου μεγέθους συμβαίνει μία στά έκατό χρόνια. «Greenspan Says He Was Wrong On Regulation». Τίτλος τής Washington Post, 24 'Οκτωβρίου. Βαθιά λοιπόν ή κρίση: πολύ.

'Η λύση όμως εύκολη. Τήν έχει ή Σοσιαλιστική Διεθνής: ό πρόεδρός τής ό κ. Γιώργος Α. Παπανδρέου: «Προτείνουμε ν' αλλάξουν οι όροι, ή τουλάχιστον νά έπανερμηνευθούν οι όροι του Συμφώνου Σταθερότητας, γιά νά γίνει ένα Σύμφωνο βιώσιμης ανάπτυξης, άπασχόλησης και κοινωνικής προστασίας... 'Αλλά νά έξαιρεθούν από τή μέτρηση του έπιτρεπόμενου έλλείμματος, μέ νέες προδιαγραφές οι δημόσιες επενδύσεις, νά έξαιρεθούν δράσεις γιά τήν παιδεία και τήν άειφόρο ανάπτυξη. Ρυθμίσεις, γιά ένα νέο χρονοδιάγραμμα γιά τόν μηδενισμό του έλλείμματος. Θέτοντας έκ νέου τό αίτημα γιά τήν έξάιρεση από τό έλλειμμα των άμυντικών δαπανών, ώστε νά μπορούν τά κράτη-μέλη και, βεβαίως, ή 'Ελλάδα νά συμβάλουν στήν άναπτυξιακή άνάκαμψη...».

'Από τήν όμιλία του κ. Παπανδρέου στήν πρό ήμερησίας διατάξεως συζήτηση στή Βουλή: τήν 31 'Οκτωβρίου. Μεγάλο τό άπόσπασμα. Εύγλωττο όμως: σέ ό,τι μάς άφορά. Χρειάζεται συγκεκριμένη άπάντηση. Μία λοιπόν και δέν του άπαντάει κανένας άλλος μέ νούμερα, θά αύτοσχεδιάσω έναν χοντρικό λογαριασμό, πού δέν θά άπέχει, πιστεύω, πολύ από τήν πραγματικότητα. Μέ τή φτωχή άριθμητική μου. Τί θά έσήμαινε ή έφαρμογή τής προτάσεώς του: γιά έσάς: γιά έμέ. Γιατί όλοι θά χρειαζόταν νά πληρώσουμε τή δόση μας: και μάλιστα γερή. 'Ως εύσυνείδητοι πολίτες. 'Ως συνεπείς φορολογούμενοι.

Παγκόσμια κρίση και ΠΑΣΟΚ

του Νικ. Α. Γ. Λιναρδάτου

Παίρνω για βάση των συλλογισμών και των λογαριασμών μου τόν τρέχοντα προϋπολογισμό. Τα συμπεράσματα και τα αποτελέσματα θά είναι έτσι προς μετριοπαθή κατεύθυνση. Ο κ. Παπανδρέου δέν επρότεινε νά αύξηθει τό όριο (τό ποσοστό 3%) του επιτρεπόμενου έλλείμματος του προϋπολογισμού. Προτείνει, όπως είδαμε, οί δημόσιες επενδύσεις, οί άμυντικές δαπάνες και δράσεις για τήν παιδεία και τήν άειφόρο ανάπτυξη νά εξαιρεθούν από τή μέτρηση του έλλείμματος αυτού. Νά είναι πάνω και πέραν από αυτό. (Θά παραλείψω στους ύπολογισμούς μου τήν άειφόρο ανάπτυξη δέν ξέρω πού βρίσκεται και ποιό τό κόστος της). Έχουμε λοιπόν και λέμε: Δημόσιες επενδύσεις 9,30 δισεκατομμύρια ευρώ. Άμυντικές δαπάνες 6,80 δισ (τίς ύπολογίζω ως 2,8% του ΑΕΠ· όχι κοντά στο 5% όπως ήταν επί ΠΑΣΟΚ). Δαπάνες παιδείας (και έρευνας) 10,40 δισ (ύπολογίζω 17,18 δισ -τό 7% του ΑΕΠ πού έχει ύποσχεθεί- πλην 6,775 δισ οί τρέχουσες δαπάνες). Σύνολο 26,50 δισ ευρώ. Αυτά πρέπει νά εξευρεθούν πέραν των όσων εισπράττονται σήμερα ως φόροι. Είναι μία αύξηση φορολογίας κατά 48,5%· αν η δαπάνη καλυφθεί από αύξηση φόρων. Η θά τά πληρώνουν οί έπιγενόμενοι μέχρι δεκάτης γενιάς· αν καλυφθούν μέ δανεισμό. Και αν, βεβαίως, έχει καταλάβει τί είπε.

Στριφογυρίζει στο μυαλό μου μία άνορθόδοξη σκέψη. Αν έρθει ποτέ τό ΠΑΣΟΚ στην έξουσία. Αν θελήσει νά εφαρμόσει αυτές του τίς ιδέες. Νά μιμηθούμε, κατά κάποιον τρόπο, τόν Edmund Wilson· μία από τίς δύο-τρεις σημαντικότερες μορφές τής άμερικανικής λογοτεχνίας του περασμένου αιώνα. Άριστερός. Είχε άντιρρήσεις για τίς στρατιωτικές δαπάνες του ψυχρού πολέμου. Άρνήθηκε λοιπόν και δέν επλήρωνε για μία δεκαετία (1946-1955) φόρο εισοδήματος. Βεβαίως άκολούθησαν μπλεξίματα μέ τήν έφορία (IRS) και τή δικαιοσύνη. Κατέληξαν σέ συμβιβασμό. Έγραψε τό 1963 βιβλίο μέ τόν τίτλο: «The Cold War and the Income Tax. A Protest».

Όχι τήν ίδια ακριβώς αντίδραση. Μία παραλλαγή της. Νά προσφύγουμε στη δικαιοσύνη. Πρώτοι. Τό Σύνταγμα προβλέπει: «Οί Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα μέ τίς δυνάμεις τους». Έρμηνεία: «Όπως ή άρχή τής φορολογικής ισότητας, έτσι και ή άρχή τής δικαιοσύνης δέν άποτελεί μόνο (άντικειμενικό) κανόνα δικαίου, αλλά και (ύποκειμενικό) άτομικό δικαίωμα των φορολογουμένων» (Π.Δ. Δαγτόγλου: Άτομικά Δικαιώματα, τόμ. Β, σελ. 1102). Νά τό διεκδικήσουμε. Άδικο νά πληρώνεις φόρους ύπερμετρους και παράλογους· για νά μοιράζεται τό έσοδο σέ κομματικές σκοπιμότητες· από τήν κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Για έξαγορά ψήφων. Πρό πάντων όταν δέν ύπάρχει καμμία άντιπαροχή. Άδικο· πολύ.

Αν πάλι ή ύπερβολική δαπάνη πρόκειται νά καλυφθεί μέ δανεισμό, τότε τόν λόγο έχουν οί σύλλογοι γονέων, πολυτέκνων κ.ο.κ. Οί ίδιοι οί γονείς. Προσπίζοντες τά δικαιώματα των παιδιών τους, των έγγονιών τους, των άπογόνων τους.

Αυτές είναι οί παρατηρήσεις μου επί ενός άπειλούμενου κακού· άπευκταίου. Σχεδιάζεται από τό ΠΑΣΟΚ. Τό είπε τήν περασμένη εβδομάδα στη Βουλή.